



Den arabiske skrift

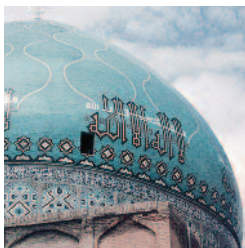
Man skal ikke beskæftige sig længe med kunst og kunsthåndværk fra den islamiske verden før man får øje på den arabiske skrifts fremtrædende rolle. På skåle og fade, på tæpper, på mønter og på facader – for blot at nævne nogle få steder – ser man arabiske ord, enten alene, eller som en del af en større dekoration.



Den arabiske skrifts iøjnefaldende betydning hænger nøje sammen med islams hellige bog, Koranen. Dette, at Guds ord blev nedskrevet med arabiske bogstaver, gjorde skriften nærmest guddommelig. Det er dog ikke kun religiøse tekster, man skal forvente i den islamiske kunst. Arabiske inskriptioner kan også bestå af velmenende ønsker for kunstværkets ejer, tvetydige ordspil og meget andet.



Historisk set tilhører de arabiske skrifttegn en række semitiske alfabeter, der alle læses fra højre mod venstre. Der er 28 bogstaver i det arabiske alfabet foruden en række hjælpetegn, og der er mange forskellige arabiske skrifttyper.



Et særligt fænomen i den islamiske kunst er brugen af bogstav-lignende former, der egentligt ikke giver mening. Disse kan være udført af analfabeter, men også af arabisk-kyndige, der ønskede at anvende det prestigegivende arabiske alfabet uden at videregive et bestemt budskab. Sådanne former kaldes pseudo-kalligrafi.

At have en flot skrift og et godt sprog betragtes som noget meget beundringsværdigt i den arabiske verden. Har man vigtige ting at sige, eller ønsker man blot at virke overbevisende, kan man opnå ekstra opmærksomhed og respekt ved at tale og skrive et flot arabisk.

SELVE OMVISNINGEN PÅ MUSEET:

Når eleverne vises rundt, vil vi se på den arabiske skrift i sine mange, vidunderlige former – fra de tidligste Koraner til monumentale vægdekorationer. Der vil også blive talt om kalligrafernes (skrivernes) rolle, og fra kunstværk til kunstværk vil relevante historiske og kulturhistoriske emner blive taget op til diskussion.



Gode spørgsmål – og svar

Hvad betyder kalligrafi?

Ordet kalligrafi kommer fra græsk og betyder skønskrift. En kalligraf er den, der behersker kunsten at skrive smukt. Kalligrafiens kunst dyrkes i mange kulturer, men er særligt fremtrædende i den islamiske verden.

Bruger man arabiske bogstaver til andre sprog end arabisk?

Ja, det arabiske alfabet – med nogle få ændringer – bruges også til en række andre sprog såsom farsi i Iran, pashto i Afghanistan, urdu i Pakistan, og kurdisk i Irak. Tidligere blev også tyrkisk (indtil 1928) og swahili skrevet med den arabiske skrift. Næstefter den latinske skrift er den arabiske skrift den mest udbredte i verden.

På hvilke sprog skrives Koranen?

Koranen kan i princippet skrives på alle sprog. Det er dog den almindelige opfattelse blandt muslimer, at eftersom Koranen åbenbaredes på arabisk og blev nedskrevet på dette sprog, var arabisk Guds foretrukne. Overalt i verden, hvor islam er dominerende, finder man kunstnerisk udførte korancitater i den arabiske skrift.

Kan man stadig læse de arabiske inskriptioner fra profeten Muhammads tid?

Ja, det arabiske sprog har ikke forandret sig mere, end at de, der kan læse standard-arabisk i dag, også vil kunne læse de gamle tekster. Skriften har dog udviklet sig i mange forskellige retninger, og nogle kan være svære at læse.

Anvendes forskellige skrifttyper til forskellige formål?

Ja, man kender til mange traditioner for at bruge en bestemt skrifttype til et bestemt formål. Mange tidlige Koraner er eksempelvis udført med en skarp og lidt kantet version af den arabiske skrift kaldet *kufi*. Til almindelige, ikke-religiøse dokumenter ser man oftest den letlæselige skråskrift *naskhi*, og til kapiteloverskrifter og tekster i stort format gøres brug af den monumentale skrift *thuluth*. I Det Osmanniske Rige havde administrationen sin egen flydende skrifttype, kaldet *divani*, og i den iranske skønlitteratur ser man den elegante *nastaliq* – også kendt som “den hængende skrift”.